

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: **DUMINEC'A.**

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele se se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Er banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	--

Dela conferintiele invetiatoresci.

Sentimu o deosebita bucuria, de câte ori putem constatá binele in ale scólei. De acésta bucuria suntem petrunsi in momentul de facia, cand pre bas'a duoru repórte, ce ne stau la dispositiune, putem constatá, ca dnii invetiatori din diecesa lucra totu mai cu succesu in ale invetiamentului, si dilnicu ne pottem acceptá totu la mai multu sporiu in scóla.

Din reportulu despre conferinti'a invetiatoresca tienuta in Aradu inregistrámu urmatórele :

La conferinti'a din Aradu s'au intrunitu invetiatorii din protopresviteratele : Aradu, Siri'a si Chisineu, in numeru completu. In diu'a prima dnii invetiatori au participatu mai antaiu la servitiulu divin, oficiatu in biseric'a catedrala; ér dupa servitiulu divin intrunindu-se in sal'a seminarului diecesanu, parintele administratoru protopresviteralu Moise Bocsianu in calitate de presedinte alu conferintiei deschise conferinti'a prin unu discursu acomodat, in carele espuse insemnatatea conferintieloru invetiatoresci pentru mersulu scóleloru nostre.

Dupa cuventulu de deschidere se alese o comisiune pentru stabilirea obiecteloru celoru mai insemnate ce se voru pertractá in conferintia, si se ficsá timpulu pentru siedinti'a a dou'a pre 3 óre dupa amédi.

Obiectulu primu, pusu la ordinea dilei in siedinti'a de dupa amédi a fost : studiulu religiunei in scól'a elementara. Despre religiune a prelesu cu succesu dlu invetiatoriu Botiocu din Comlausiu. Prelegerea dlui Batiocu ne-a aretatu, ca densulu posede pre deplin materialulu; dar a lasatu in auditoriu unele dorintie in ceeace privesce partea practica a propunerii mai cu seama a materialulu din Testamentulu vechiu. Si deci pentru mai buna orientare pentru viitoriu aflámu de bine a accentuá aici, ca spre a produce in elevi mai multu interesu facia de studiulu religiunei este neaperatu de trebuintra, cá totu materialulu, carele lu-propunemu in studiulu re-

ligiunei se-lu imbinámu cu viéti'a. Numai astfelu pottem petrunde mai cu succesu in inimile eleviloru.

Alu doilea obiectu a fost studiulu limb-i materne. Despre acestu studiu a prelesu dlu Elia Dogariu, invetiatoriu in Aradu. Prelegerea dlui Elia Dogariu ne-a aretatu pre unu invetiatoriu destul de desteru. In acésta prelegere a fost fórte nimerita introducerea eleviloru in studiulu limbii materne, ceeace dovedesce de ajunsu, ca densulu posede pre deplin materialulu. In partea metodica avemu inse unele observári, pre cari sperámu, ca dlu propunetoriu le va primí cu aceeași bunavointia, cu carea le facem noi.

Astfelu cand ds'a induce pre elevi in cunoșcerea subiectulu si a predicatulu, credinti'a nóstra este, ca nu face bine, daca aduce esemple, precum : „merulu este dulce“, „cret'a este alba“, etc. nisce propusetiuni, cari stau din trei cuvinte. Ar fi cu multu mai nimeritu, daca s'ar spune eleviloru propositiuni, ca : „scolariulu invétia“, „paserea canta“ etc., adeca propusetiuni, cari constau numai din câte doue cuvinte, dintre cari unulu este subiectu, ér celalaltu predicatu, deórece este mai usioru de intielesu a dice, ca „invétia“ este predicatu. decât a dice, ca predicatulu „e dulce“, „e alba“ etc.

De asemenea nu este metodicu a trece dela substantivulu la adjectivulu, numeralulu si pronume etc. Acestu adeveru lu-recunoscú dejá toti pedagogii.

Este deci de doritu, cá se nu oitemu nimicu din axiomele metodice, pentruca o sminta metodica strica dóra chiar atát'a, cât dice poetulu germanu Schiller, ca strica o picatura de veninu, ce intra in pocalulu, umplutu cu nectaru.

Incepemu cu dicerea. Acést'a consta din subiectu si din predicatu. Daca spunem, ca subiectulu este substantivulu, atunci se spunem si aceea, ca predicatulu este verbulu; ceeace va se dica espresu, ca dupa ce am tractatu substantivulu cu declinatiunile sale, se nu ne sfiimú, si se intrámu in discusiunea verbulu, cáci numai asia vom poté face inca de pre acum diceri multe si edificatórie.

Pre cand incepuse dlu Elia Dogariu interesant'a s'a prelegere, conferinti'a aclamà cu „se traiésca“ pre Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metian, carele si de asta data participà la conferinti'a invetiatoriloru, si ascultà cu unu vin interesu prelegerea dlui Elia Dogaru.

Terminandu dlu Dogariu Pré Santi'a S'a luandu cuventulu in unu discursu frumosu vorbi despre insemnatatea carierii invetiatoresci si despre modulu, cum invetiatoriulu pôte se-si usiureze prin metodulu seu si prin propasire in metodu si in scientia preste totu, greutàtile, cu cari ari are a-se luptà astadi. Cuvintele neobasitului prelatu au fost cá si unu feliu de balsamu pentru spiritele cele din multe pàrti sbicinite ale corpului invetiatorescu.

In siedintiele tienute Marti a dou'a di au prelesu : daulu Ioan Ardeleanu din Pecic'a, din Istori'a universalà si a patriei ; dlu invetiatoriu Lugosianu din Nadlacu din socòta ; dlu Petru Popovicu dini Istori'a naturala si din fisica.

Tòte aceste prelegeri au fost succese, asia incât esamenulu prestatu de propunetori, speràmu, ca va avé buna influintia, si acésta influintia binefacetória se va vedé si cunósce in mersulu invetiamentului in scòlele nòstre.

In siedinti'a din urma tienuta Marti mai prelese si dlu Teodor Ciontea, profesor preparandialu in Aradu despre cosmografia, si anume : despre pamentu, misicàrile sale, despre diua, nòpte, anotimpuri, despre luna si fazele sale, despre planeti, sóre, stele ficse, sistemu solaru, si universu, — folosindu pentru intuitiune aparatulu, numitu : „*Planetariulu*.“

Dupa acést'a dlu presiedinte, parintele administratoru protopresviteralu Moise Bocsiannu felicitandupre dnii invetiatori pentru zelulu desvoltatu in lucràrile conferintiei si indemnandu-i totu la mai multa activitate pre frumosulu terenu alu scòleloru nòstre dechiara conferinti'a de inchisa.

* * *

Din unu reportu, ce primiràmu despre mersulu conferintiei invetiatoresci, intrunite in Lipov'a aflàmu urmatórele :

In Lipov'a s'au intrunitu invetiatorii din tractulu protopresviteralu alu Lipovei si din tractulu Radnei-Totvaradii.

Conferinti'a s'a deschisu Luni la 8 óre si jumetate prin unu discursu, pronuniatu de parintele protopresviteru *Vasiliu Belesiu*. Dupa discursulu de deschidere dnii invetiatori au participatu in corpore la servitiulu divin, dupa a carui'a terminare redeschidindu-se conferinti'a obiectulu primu, de carele s'a ocupatu a fost studiulu religiunei. In sarcinatu cu propunerea acestui studiu a fost domnulu invetiatoriu Georgiu Bocu, carele prin prelegerea s'a de totu instructiva atât din punctu de vedere alu

materiei cât si alu formeii, — atinse pre scurtu tóte momentele principale, de cari trebue sè-se ocupe invetiatoriulu la predàrea religiunei in scól'a elementara. Cu deosebire accentuà propunetoriulu impregiurarea, ca scopulu religiunei fiendu formarea si nobilitarea inimei elevului, — totu materialulu sè-se predea cu deosebita privire la impregiuràrile vietii practice.

Terminandu dlu. G. Bocu prelegerea s'a, ascultata cu unu viu interesu de catra intréga conferinti'a, — totu la studiulu religiunei, mai luà cuventulu si asesorulu consistorialu Augustin Hamsea, carele atrase atentiunea conferintiei asupra impregiuràrii, ca intentionandu noi a produce in elevi prin studiulu religiunei iubirea de Dumnedieu cá si scopu alu formàrii si nobilitàrii inimei eleviloru — crede, ca acestu scopu s'ar poté ajunge mai usioru si mai cu succesu purcediendu dela iubirea din cas'a parintésca, dela iubirea catra parinti ; si aretà punctele de asemanare dintre reportulu filoru catra parinti, si dintre reportulu intre omu si Dumnediu.

Cu acést'a se terminà siedinti'a, tienuta inainte de amédi.

In siedinti'a tienuta dupa amédi prelese mai antaiu dlu invetiatoriu Demetriu Romanu din Radn'a : despre disciplina si igiena in scól'a elementara. Prelegerea dlui Romanu ne-a infaciatu pre invetiatoriulu practic, carele mantiene disciplin'a in scóla prin interesulu ce scie a-lu produce in elevi facia de scóla, si invetiatura, cu tactulu seu pedagogicu ; ér prin partea a dou'a a prelegerii sale atinse dlu propunetoriu o parte, care in multe pàrti este neglésa, si anume : ingrijirea de starea sanitaria a prunciloru — aretandu calea si ingrijirile, ce se receru, pentrucà invetiatoriulu se póta satisfice si acestei detorintie cardinale.

Terminandu dlu Romanu, prelese conform programei dlu C. Creciunu despre : intuitiune, scriere si cetire.

Dlu Creciunu procese cu totulu practice. Aduse adeca 4 elevi, si tienù cu densii o prelegere practica, fòrte bine succésa, asia incât conferinti'a a remasu deplin satisfacuta.

Trecendu conferinti'a la studiulu economiei, despre acestu obiectu tienù dlu Nicolau Avram, invetiatoriu in Totvaradi'a, prelegerea, ce-o publicàmn mai la vale, din carea se constata pre deplin, ca dlu Avram posede frumóse cunoscintie atât teoretice cât si practice.

Cu prelegerea din economia se incheià siedinti'a de Luni dupa amédi.

Despre decursulu conferintiei in a dou'a di reportoriulu nostru ne scrie urmatórele :

Conferinti'a invetiatoriloru a decursu in diu'a a dou'a cu acelasi succesu cá si in diu'a prima. Propunetorii au seceratu aplause dupa totu studiulu predatu.

Incheierea o-a facutu presiedintele, parintele protopresviteru *Vasiliu Belesiu*, carele tienù unu discursu

fórte acomodatú actului premersu, si respective lucràrilor conferintiei.

Terminandu parintele protopresviteru, luà cuventulu dlui invetiatoriu D. Romanu, carele in numele invetiatorilor multiemi dlui presiedinte pentru bun'a conducere a conferintiei.

* * *

Reasumandu cele ce am observatu noi la conferintiele, tienute in anulu curentu, observàmú, ca in anulu acest'a conferintiele au decursu mai bine. Propunetorii au venitu bine pregatiti, ér in ascultatori am vediutu mai multu zelú, si mai multu interesu de a lucrà cu puteri unite in ale scólei.

Fie cá lucràrile conferintieloru sè-se véda, si sè-se cunósca totu mai multu in mersulu scóleloru nóstre.

Conscienti'a detorintiei.

Tóta trecerea si tóta valórea omului depinde dela modulu, cum scie a-si impliní detorintiele, impreunate cu viéti'a si positiunea, pre carea o ocupa in societate.

Detorintiele omului crescú in reportu cu mersulu societátii pre calea culturii si a civilisatiunei. Astadi fiecare omu are mai multe detorintie, de câte aveau betranii. S'au inmultitu pretensiunile ómeniloru, si cu ele neaperatu s'au inmultitu si detorintiele.

De acea viéti'a de astadi recere pre tóte terele o munca multu mai intensiva, de cum se cerea mai nainte, si numai incát se supune omulu la acésta munca, póte contá, si se póte acceptá la o viéti'a si stare mai buna.

Astfelu fiendu astadi impregiuràrile viteii, este preste putintia, cá omulu se-si póta imputiená detorintiele; si deci trebue se caute calea si mediloculu, prin carele se-le póta indepliní pre tóte la timpu si cât se póte mai bine.

Mediloculu unicu siguru, carele ne póte pune in positiunea de a ingrijí, cá tóte se-le facemu, este; cá in totu momentulu se scimu, se ne dàmú seam'a de ceeace am facutu, si de ceeace avemú se facemu. Detori suntem adeca in totu momentulu a-ne supune pre noi insine unui esamenu aspru, cá se vedem, daca corespundem noi pre deplin, daca lucràmú noi totu ceeace insine ne-am impusu de a face prin starea si positiunea, ce ocupàmú.

Acestu esamenu produce neaperatu in internulu nostru unu sentiementu, carele este unu sentiementu de placere, daca din esaminarea nóstra aflàmú, ca am facutu ceeace detori am fost a face, ér la din contra, este unu sentiementu de neplacere, cand aflàmú, ca am neglesu, si n'am implinitu ceeace detori am fost a indepliní.

Repetiendu omulu desu acestu esamenu se produce intrensulu totu mai multu dorulu de a fi mai acuratu in afacerile sale, mai promptu si mai aplecatu

de a face tóte cât mai bine, ér acestu doru se numesce conscienti'a detorintiei.

Cu cât acésta conscientia este mai puternica, cu atât omulu este mai aptu pentru tóte afacerile vietii. Ea devine control'a cea dantaiu a fapteloru omului, si in acelasi timpu control'a si forulu celu mai puternicu. Dincontra daca acésta conscientia este slaba, atunci omulu devine nepasatoriu facia de tóte si ne-capace de progresu si inaintare.

Fiendu de atât'a pretiu acésta consciintia facare omu are a ingrijí de desvoltarea ei, ér desvoltarea se intempla prin o esaminare cât mai désa a stării, in carea ne aflàmú, a detorintieloru implinite si a celoru ce avem a indepliní.

Desvoltarea acestei conscientie are a-si luá inceputulu de odata cu educatiunea, si are a-se continuá nentreruptu in totu decursulu vietii. Se invetie prunculu din cas'a parintésca, pentrucá se-se póta intari apoi totu mai multu prin scóla si prin viéti'a, in convingerea, ca valórea s'a de omu, bunastarea, progresulu si inaintarea sa depindu dela modulu, cum si-indeplinesce detorintiele si cum este de desvoltata in internulu seu conscienti'a acestoru detorintie.

* * *

Se dice, ca timpulu nostru nu este favorabilu detorintieloru si in urmare conscientiei detorintiei, precum si ca astadi este multa usiurintia in lume. Si adevèrulu este, ca astadi se intempla multe, cari nu dovedescú tocma multa conscientia de detorintia. Altoru neamuri se póte, ca le da man'a se-nu-si faca multi scrupuli in punctulu acest'a. Ceeace dupa impregiuràri póte fi permisú altor'a, nu ne este permisú noue, cari suntem o biserica si unu poporu, carele abia acum am potutu incepe a-ne pune si noi pre calea desvoltării.

Avem multe, fórte multe de facutu si in viéti'a privata si in viéti'a publica, si trebue se-le facem tóte repede, pentruca timpulu este scurtu, si-si face cursulu, fara se tiena seam'a de noi. Avem a-ne intemeiá si creá atât cá omeni privati, cât si cá biserica si poporu o stare si sórte mai buna.

Ne trebue deci, cá se ne armàmú cu multa conscientia de detorintia pentru cá tóte se-le potém face cât mai iuté si mai bine.

Cum stamu óre in punctulu acest'a, desvoltata este in noi de ajunsu conscienti'a de a face tóte si a-le face cât mai bine?

Toti facem de sigur ceeace potém, dar remanu de sigur multe si nefacute. Si daca remanu, urmarea este, ca nu este destula conscientia preste totu si la toti, seau celu putien nu este atât'a conscientia, de câta avem lipsa.

Dar ceeace n'avem, trebue se-ne cascigàmú, ér la acestu cascigu potém ajunge, daca nentreruptu ne vom intrebá, si ne vom esaminá, ce facemu, si ce nu facem, precum si ca pentruce nu facem ceeace detori suntem a face.

În știința se ne fia deci totdeun'a, ca reulu, seau binele, de care avem parte nu este consecința unei intemplerii; ci este curatu numai rezultatulu, urmarea frâsca a fapteloru și alu modului nostru de viêt'a.

Nu-i vorba, ne întrebamă noi, și încă adesea ne vom fi întrebându de ceea ce facem, — dar cum, cum nu, sfersitul este, ca totul se reduce la unu felin de plângere și la nesce plansori, cari din nefericire se audu pré adesea, și adeca cu vreme și fara vreme la noi. Suntem dusimani ai acestui soi de plansori, pentruca nu ne faci nici celu mai micu servitiu, dincontra ne iriteza, ne deprinde a pune vin'a unulu pre altulu și prin acést'a a-ne instreina.

Plansorile nu înceta, și nu voru înceta pre acésta cale. De tôte inse vomu poté neaperatu scapá, daca în fiecare momentu ne vomu deprinde a-ne intari cât mai multu în consciința detorinției.

Acést'a este calea, care conduce pre omu la bunastare.

Prelegere din economia

tienuta de invetiatorulu Nicolau Avram, în conferința invetiatorésca din Lipov'a la 8/20 Septemvare 1886.

Onorata conferința! Luandu eu spre propunere studiulu economiei semtîescu greutatea primita, de o parte pentru ca acestu studiu e asia de vastu, încât cu greu me potui decide ce se alegu din elu, — ér de alta parte, din consideratiune catra on. publicu ascultatoriu.

Planulu de invetiamentu schitiéza materialulu ce trebue predatu în scólele nóstre; inse cá se-lu potu predá acel'a în estinderea, cum a-si dori, recere pré multu timpu, de care inse nu dispunu. Me decisei dar a nu-lu predá precum e schitiatu acolo; ci me voiu oprí numai la punctele acelea, cari din praesa am aflatu, ca ar fi de lipsa se se tracteze mai multu.

Cuventulu *economia* are multe întielese, asiá administrarea casei, — pastrarea acurata a averei, — economi'a rurala, séu agronomi'a, — economi'a de vite, — economi'a politica, — economi'a nationala, — s. a. multe.

Dupa cum avem noi a ne ocupá cu ea, economi'a se imparte:

1. agronomi'a,
2. gradinaritul cu secundarele: stuparitul și matasaritul.

3. îngrijirea viteloru, și
4. economi'a casei.

A) Agronomi'a

e știința, carea ne 'nvétia cum se lucrăm pamentulu cât mai rationalu, cá se ne produca roduri cât mai multe.

Poporul nostru, mai preste totu, are placere în lucrarea pamentului, inse are smint'a de dice; ce voiesci se me inveti plugaritul? Au lucrat'ai cât mine? Au n'am invetiatu eu dela tat'a și mosiulu? — În acést'a e fôrte conservativu, dar nu asiá în chieltuiele.

E dreptu, cá dandu noi *poporului* numai vorbe, putini, séu nici unulu nu ne va urmá; — inse vedindu-ne lucrându și convingendu-se apoi si de rezultatulu favorabilu, se vor îndemná, si cu tempulu ne vor urmá.

Probatu Dloru! si ve veti convinge, cá poporul nostru asculta vorbele frumóse cu placere, dar nu le pré urméza; dati-i inse rezultatu realu si se vedeti cum ve vá urmá!

Am observatu, cá ómenii noștri comitu mare sminta la aratura. Unii ara numai cu numele, adeca pe de-asupra, abiá de 1—2. degete, pucini ducu plugulu pana în afundime de o palma, de si e știutu, cá cu cât se lucra pamentulu mai afundu, cu atât e mai fertilu, mai roditoriu. — Pentru ce? — Pentru ca pamentulu mai afundu lacratu fiindu petrunsu de radiele sórelui, de aeru și de umediela, acestea prelucra chemice materiale organice și neorganice aflatóre în elu, cari altcum remanu ascunse.

Prin acésta lucrare chemica, acele parti aflatóre în pamentu, se pregatescu spre nutrire planteloru, ce se vor cultivá pe acea holda, cari se întielege ca asiá vor prosperá mai bine.

Lucrându inse pamentulu în continuu și explotându din elu partile nutritóre, devine pe urma secu, saracu. Spre a preveni saracirea pamentului, bá pentru de a'lu face inca și mai grasu, mai roditoriu, e de lipsa chranirea lui, carea se face prin gunoíre.

Se si dice cá: *Min'a de auru a economului e gunoiulu.* Deci precum 'lu va sci aduná, pregatí și folosi, asiá va fi și venitul lui.

Regula cardinala în economie e: *„Pamentu putinu, bine lucratu, bine gunoítu; producendu mai multu plante de nutretiu pentru vite, decât cereale.“*

Prin acést'a vom ajunge, de în pucinu pamentu vom avé multu rod, multa dobenda; — caci pamentulu reu lucratu, — în locu se aduca omului dobenda-lu saracesce.

Fiindu deci gunoiulu, de asiá mare valóre și fiindca poporul nostru putinu lu-pretiuesce, pentru aceea trebue, cá noi se-i facemu cunoscuta nunumai valórea lui, dar și cum se-lu adune, prepareze și folosésca.

Aflandu eu acésta lipsa, urméza de sine-ca trebue se facu cunoscutu On. Adunari barem încátva procurarea gunoiului, îngrijirea și immultirea lui prin tôte medilócele.

Negligarea, negrijirea gunoiului vine la multi de acolo, ca are unu miroșu neplacutu; — inse economulu trebue se-se deprinda cu acestu miroșu, mai alesu, déca vá lua în considerare proverbul: *„cu cât are miroșu mai greu gunoiulu, cu atât e mai folositoriu pamentului.“*

Mai antaiu de tôte dar recomendu fiecareia macar de tiene și numai o vitiea, cá se îngrópe în grajdu sub podele o cada. Se póte bine folosi vase de petroleu desfundate la unu capetu. Dupa îngropare se oblésca pamentulu și se-lu bata cu lutu asia, cá urinulu viteloru se-se scurga usioru în vasu. — De acolo apoi la timpulu seu se vá scóte și întrebuintiá udandu cu elu gunoiulu, prin ce se face mai brunu, și nu arde. Totu cu de acésta fluiditate se uda fênatiiele precum si pomii, vi'a și alte plante de gradina.

Udandu inse pomii și plantele cu acésta fluiditate, nu-i permis a-o folosi asiá prospeta; ci se urmam astfelu: Punemu în o cada mare $\frac{1}{2}$ uriau și $\frac{1}{2}$ apa, de este de riu séu de plóia. Lasamu se stóca 10—20 díle, apoi o folosimu la pomi, și alte plante. Mai bine e dupa o ploítia. Dupa ploi mari, séu în timpuri ploióse, putemu se o folosimu si cum o scótemu din grajdu, inse în cantitate mica. Pe timpu seetosu folosimu din cada, de cea statuta, puindu în ap'a de udatu cá $\frac{1}{4}$ parte. Ar fi bine, cá totu cu de acést'a se udamu plantele. Resultatulu — atat în crescere, cat și în producerea rodului — e extraordinariu.

Cá se documentezu, cá cât e de pretinitu urinulu, citezu aci pe H. Jeger cand dice: *„Wer die Jauche nicht benutzt, begeht eine Thorheit!“* adeca pe romanesco: *„Celu ce nu întrebuintieza urinulu, comite o nebungie!“*

Gunoiului trebue se-i facemu — la unu locu acomodatu — unu stratu cam de 2. palme afundu, vatr'a din josu si pe de laturi de 3 palme în susu trebue se fie

zidita cu caramida ori piétra in cimentu. — Cine nu póte, sèu nu voiesce a chieftui, póte se 'lu bata pe din josu si pe de laturi cu lutu, cá se nu intre mustulu in pamentu. — La midilocu se fie trocatu, ér la unu capetu mai plecatu, unde ér trebue se fie ingropata o cada, in carea sè-se adune mustulu gunoiului, carele se scóte si udamu cu elu gunoiulu, prin ce devine mai puternicu, mai valorosu si putrediesce mai regulatu. Acésta zama se folosese la udare, cá urinulu din grajdu.

Pentru a tiené grajdulu curatu, unii curatia balegile in tóta diu'a, si le cara afara. Acésta e ne incunjuratu de lipsa, unde e scundu grajdulu. Din contra, unde e grajdulu destulu de naltu si are ventilátore — cari sunt fórté de lipsa — acolo lasamu gunoiulu ne adunatu, si totdeuna acoperimu balegile cu pleve, faina de firezu, paie taiete, ori si numai cu pamentu uscatu, tienutu anume spre acea. Asia se póte tiené 5 pana in 8 dile, cand apoi deodata curatimu grajdulu de totu gunoiulu. — Lasandu astfelu gunoiulu, se face cu multu mai valorosu; dar si pentru vite e mai bine érn'a. Acea nu sciú, cá óre cailoru nu le-ar stricá la copite.

De cate ori ducemu gunoiulu pe gramada, totdeuna trebuie imprasciatu si asemenatu. E consultu al presará apoi cu puciuu pamentu. — In tierile mai inaintate in cultura se presára gunoiulu cu gips, carele se capeta si la dominiulu din Zam m.m. cu 75 cr.

Prin preserarea gunoiului, se impedeaca evaporares amoniacului si a altoru parti nutritive.

Totu pe gramad'a de gunoiu sè-se arunce si gunoiulu dela porci si galitie, maturaturile de totu feliulu de gunóie, baruienile plivite de prin gradini si cu unu cuventu totu ce e putredibilu; apoi sapunelele, cenusi'a folosita si nefolosite s. a.

Peterea nutritiva a gunoiului nu e asemenea la tóte soiurile, ci cu cât animalele respective au fostu mai bine nutritu, cu atât si valórea gunoiului cresce. Mai puternicu e gunoiulu de gaini si porumbi, de oi si de capre, apoi de cai si vite cornute.

Cei, cari nu dispunu de gunoiu de vite spre mestecare, se vor folosi in locu de gunoiu, cu pamentu sfarmiciosu. Acésta mestecatura tot la o septemana dóue trebue întórta cu lopat'a, prin ce vá deveni unu pamentu fara putóre, inse fórté grasu.

Dupa gunoie cu pamentu ori gunoiu de acest'a, producu rodu estraordenaru, multu: pomii, viile, burgundii, crumpele, cucurazele, ludaile, castravetii, trifoiurile si verzele. Pe fenatie inca e fórté bunu fiindu purtatu din tótna.

Aflu de lipsa a aminti aci, ca mai alesu acum, fiind nutretiulu viteloru scumpu, e tare de lipsa se cultivamu: trifoiulu, cu deosebire lucern'a; apoi nappii, numiti burgundi. — Aceste receru unu locu grasu, si bine lucratu. In urm'a loru produce pamentulu multe si frumóse bucate.

B) Gradinaritul

séu horticultur'a e fiic'a agronomiei. Ea e sciinti'a, carea ne invétia cum se tractamu deosebitele plante de gradina, care in ce felu de pamentu prosperéza, cum se lucramu si se imbanatatinu pamentulu, si cum se aparamu acele plante de tóte relele ce le amenintia.

Gradinaritul se imparte:

- a) Despre pomii,
- b) " legume,
- c) " flori,

Me marginescu a dá indrumari la presadirea si ingrijirea pomiloru, cáci la aceste puncte am aflatu ca se facu cele mai mari sminte, mai alesu din nebagare de séma, dar si din nesciintia.

Sciimu cá tóte fiintiele organice, atat animalele cat si plantele, au neincunjurata lipsa de aeru, lumina, caldura si umediéla; — deci trebue cá si la prasirea loru se lucramu asiá, cá se le damu cat mai buna ocaziune a 'si poté procurá aerulu, lumin'a caldur'a si umediél'a de lipsa.

Sciinti'a mai nóua, si cu deosebire scól'a franceza, ne invétia a sadi pomii cu totulu altcum, decatu ce sciému noi din betrani. Aci voiu dá pe scurtu numai insasi lucrarea.

Facemu gróp'a cat se póte de larga, de comunu inse de 1 m. ér de afunda 40—50 cm. Pentru pomii, cari se vor sadi in tótna, se fie gropile facute prin augustu-septembre, éra pentru cei ce se sadescu primavér'a, sè-se facea in octobru-novembre séu decembre.

La sadire ratezamu radacinele pomului, si de ar fi fostu ratezate nainte, cá se fie próspeta taiatur'a — inse asia cá taiatur'a se fie totu in josu, — apoi aruncamu pamentulu bunu din prejuru in grópa, astupand'o de totu, bá inca si mai naltu decát suprafati'a pamentului din prejuru, — apoi punemu pomulu cu radacinele de asupra, si éra punemu pamentu pe langa si preste radacinele lui, pana se acopere de totu. In decursulu lucrarii acesti'a, trebue scuturatu pomulu, cá se intre pamentu printre radiciini, pentru aceea si grijimu, cá se nu fie in brusi mari, ci meruntu.

Primavér'a dupa sadire sè-se ude fórté bine ficcare pomu. In tótna — de nu e pré seceta — udarea nu e de lipsa. Radacinile le acoperimu de totu: cu muschi, ori cu paie rele, cá se nu 'lu usce venturile séu érn'a se nu 'lu strice gerulu.

Dupa sadire Pomii se asiédia in josu éra ploile imprascia pamentulu de pe langa ei. Pe langa pomii trebue se fie totu plivitu si sapatu, si fiindu radacinele loru espuse sórelui si aerului i-i face sanatosi si roditori.

Recomendu si spoirea pomiloru, carea o facu astfeliu: In tótna punu in unu vasu cá de 14 L. jumetate apa, o mana de varu stansu, atat'a cenusia si de trei ori atât'a balega próspeta de vita. Mestecandu-se bine, se manjescu pomii de susu pana josu cu o perie de varuitu. Aci potu dice: pucinu lucru, dar multu folosu.

C) Grijierea viteloru.

Grajdulu si cotetiulu se fie cat se póte mai curate, avendu aeru curatu, dar si caldur'a si lumin'a de lipsa.

La nutritia viteloru, nu ne mai potemu lasá numai pe fênu, si tulei, cu atât mai pucinu nú pe paie, cari din urma asiá ingrasia vitele peste érna, incat li se vedu tóte ósele; — deci se ne folosimu de sciintia si — precum am mai disu si mai nainte — se cultivamu lucerna si burgundi, apoi nappii numiti si picioice (ung. picsóka) verze si altele.

E de lipsa se avemu si unele masine, precum: taietoriu de tulei, taietoriu de nappii si o móra de mana, cari se potu procurá cu pretiu moderatu. Cu indrumari bucurosu servescu.

Cá se nu dica cineva, cá vorbescu numai in ventu, 'mi permitu a aduce aci intemplantia dela mine din érn'a trecuta.

Fênu avému pucinu ér, vite erau 6. — In tótna m'am pusu si am culesu curechiulu. Am alesu cel mai frumosu, ér cel slabu si frunzele, precum si coceni i-am taiatu in taietoriulu de tulei, asideria si frunzele de burgundi si érb'a ce avému: — apoi le-am pusu in cadí cá curechiulu, sarandu-le si calcandu-le. In urma am pusu téscu si apa, cá se tréca pe de-asupra.

Érn'a am taiatu tulei, am luatú curechiu de ace'a acru si mestecandu-le, vitele 'lu mancau cu placere. In

urma le dam paie de ovesu ori pucinu fenu. Pana am dedatu vitele la acésta mancare, a trebuitu se punu pucina faina pe de-asupra.

Din cand in cand le dámu si burgundi taiati, caci n'avému multi. Dupa ce s'a desghietiatu si s'a fostu gatatu curechiulu, am inceputu a scóte din gradina napi — picioice — de cari am in pomologie, si taindu-i i-am mestecatu cu tulei, pruidu pucina faine si sare.

Astfelu din tótna pana la Bunavestire mi-au tre-cutu cu 6. vite: 8. cara tulei, 1. caru paie de ovesu, 16. acóve de curechiu s. a. mestecaturi, pucini napi si numai 1. caru de fenu, fiindu 'mi pe langa acést'a vitele frumóse, sanatóse.

Fénu mi-a mai remasu, de si 'mi erá in tótna frica ca voiu avé se cumperu de vre o 30—40 fl.

Estimpu am semenatu multi burgundi, cari — de si au fostu mare seceta — sunt frumosi.

Cate odata se intempla de se umfla cate 8 vita, in care bóla potu usioru crepá. — Caus'a acestei bóle e mai de multeori mancarea de pré multa lucerna tenera, dar si de betrana se umfla, déca o manca umeda-rece si fiind vitele flamende. Séu déca le scapa in fasole; — séu si nu-mai de érbá, déca o manca-fiind vitele tare flamende, ér érb'a e rece, umeda séu inca si mai reu, déca e brumata tótna'a.

Contra acestei bóle se recomanda: varu próspetu stinsu, datu se bee; — unu ou umplutu cu terpetinu bagatu cu man'a in inghitiátore; — alungarea pana la ostenire s. a. dar cu pucinu efectu.

Mai sigure sunt dóue instrumente, si adeca:

1. *O treve de cauciucu* lunga de $1\frac{1}{2}$ m. carea un-gendu-se cu oleu se baga pe gura pana in stomaculu vitei;
2. *Trocarulu*, cu carele se impunge vit'a in partea stanga, cum se dice la flamanzii, adeca in gróp'a, unde sta stomachulu, de unde slobóde aerulu inchisu.

Noi avém amendoue, cari la propunerea mea s'au procuratu pe spesele comunei. Tiév'a fiindu incomoda de purtatu-nu o am adusu, ér trocarulu éta 'lu acést'a.

Pana n'am avut trocaru inca am scapatu cate va vite cu unu cutitu ascutitu. Din caus'a impungerei, inca nici un'a nu au peritu. Trebuie se grijimu inse, ca ade-seori e impreunata cu acésta bóla si altele, mai alesu pe carea la noi o tamaduescu ómenii fóte bine cu impunse-tur'a sulei in siele. Mai póte fi impreunatu cu umfiatur'a — mai alesu déca au alungatu vit'a — si cu aprinderea de plemeni, carea e fórté periculósa si greu de vindecatu. Eu folosescu contra ei frecare cu paie, dupa ce am udatu vit'a peste totu, si apoi acoperire pe ascernutu bunu, ca sè-se incaldiéscá.

D) Economí'a casei.

Acést'a merita multa atentiune din partea nóstra cá invetiatori. Am si poté face multu cu pruncii — in eco-nomie peste totu, ér in n economi'a casei in specialu, — nu am fi espusi atátoru pretensiuni de lectiuni, din partea superioritatiloru de o parte, ér de alte parte, din partea unora din publicu, cari sunt departe de a princepe ce e in adeveru chiamarea scólei poporale dela conumele rurale.

Eu totusi affin de bine, cá in lucrarile nóstre casnice se aratamu scolariloru cele ce aflamu de lipsa.

Tot asiá ar fi bine cá si societele nóstre, occasiunal-minte, se arate fetitiloru mai mari unele lucrari casnice d. e. ferberea pesmetului, sapunului, paradaicelor, — có-cerea panei s. a. — Ar mai poté aratá unele lucruri de mana, fara a le dedá la acele, ce nu convinu loru cá plu-garitie, ca se nu se dedee a imitatá alte porturi, ci din contra se le dedamu la imbracaminte cat mai simple, prin ce dóra cu timpulu s'ar poté face sè-se desvetie de a lucrá pe o camesia cate 6—10 septemani.

Adausu.

Ar fi fost loculu in acésta adunare, se pertractamu ceva si din ramurile secundare a le economiei, adeca: cul-tura vieloru, albinaritul si despre galitie. Din mai multe consideratiuni, precum si fiindca timpulu e pré inaintatu nu affú de oportunu a me estinde si asupra acelor'a.

Si acum incheiu, rogandu pe toti, se nu tréca cu vederea studiulu economiei, ci mai alesu sè-se perfectio-neze in elu fiesecarele, dupa inprejurarile locali si dupa apelarile personali, studiandu opuri speciale. Ér incat nu avem destule in limb'a nóstra — se luamu din alte limbi, tienendu noi de *motto* dicerea Ini Jordache Golesculu:

Din limbi straine se inveti, in limb'a ta se scrii, némulu teu se ti-lu luminezi.

Multiamindu-ve pentru bunavointi'a cu carea m'ati ascultatú incheiu cu:

Ddiu se ne ajute!

D i v e r s e.

* *Instalare.* Luni'a trecuta, in diu'a serbatorii naserii Précuratei fecióre Mari'a a fostu introdusu in ofi-ciulu de protopresviteru si parochu noualesulu protopres-viteru alu Lipovei, parintele *Voicu Hamsea* cu solemnita-tea indatinata prin comisariulu consistorialu, parintele proto-presviteru alu Radnei-Totvaradiei *Vasiliu Belesiu*.

* *Multiamita publica.* Credintiosii nostri din co-mun'a T. C a r a n d u, pprespiteratulu Beliiului, si-au edi-ficatu biserica din materialu de pétra in 1868. Cu oca-siunea acést'a fericitulu Iosif Marchisiu, fostulu ppresviteru si parochu aici a facutu o cripta sub altariulu bisericei pentru famili'e s'a. Dela edificiu spre resaritu fiindu unu dealu cam marisoru din acél'a a isvoritu atát'a apa in cripta in cât biseric'a, preste putinu timp se ruiná de totu. VEDIENDU periclulu acést'a energiosulu parochu din locu. d. T e o d o r u R o s i u, s'a ingrijitu de timpuriu de salvarea ei si anume: Densulu cu concediulu autoritátiloru nóstre bisericesci si politice, a scosu pre toti repausatii a-fara din cripta si ii-a inmormentatu in locu cuvintiosu cu tóta cinstea. ér spre scopulu implerei criptei acelei'a si alu reparaturiloru necesarii la acelu edificiu, a manipulatú 40 fl. ce a donatu pre tas unu credintiosu alu seu in chip de canonu atát de intieleptiesce in cât sum'a acea cu interesele in vér'a a. c. s'a urcatu la 140 'fl. Spre acoperirea speselor mai recerendu-se catra acést'a, inca 50 fl. 50 cr. acést'a suma o a eiecat pre singuraticii crestini si pana la incasarea lor ii-a anticipat d. paroch. Ast-feliu prin bun'a economisare si conducere a densului cu spese de 190 fl. 50 cr. in 5 a l. s. a. c. s'au terminat tóte reparaturile: bi-sericei, criptei, si ale turnului in modul cel mai cuvintios. Nu alt cum s'a infrumsetiat: cerimea si, iconostasul din laintru, si s'a ingradit biseric'a in jur cu gard de stachete din materialu fórté bunu; — éra in 7 a acestei luni v. sa efectuitu santírea aceleia prin Rsmulu D. Petru Suciú, ppresviterulu concerninte cu asistentia a loru 3 pre-cti. — cu carea ocasiunea D. ppresviteru prin o cuventare bine acomodata apretiandu Staruintiele si ostenelele dlui parochu precum si marinimositatea credintiosiloru, ii-a in-demnatu la lucru si pre viitoriu, — la iubirea si imbra-cisierea s. biserici si a scólei cari sunt medilócele cele mai principali ale fericirei popóreloru.

Pranzulu asemenea l'a datu dlui parochu in localita-tea s'a propria in onórea festivitátii acést'a.

Pentru tóte faptele acestea nobile ale dlui parochu suspomenitu subsemnatulu si-tiene de cea mai santa deto-riantia a-i aduce multiamita publica. Tt asemenea multia-miescu Rsmului D. ppresviteru carele nu si-a crutiatu os-

tenel'a pentru de a esegutá actulu santirei sionului Domnului. **Paulu Gavilette**, inv. asses: cons:

* **Napoleonu si punctualitatea.** Napoleonu I, vestitul imperatu, pune mare pretiu pe punctualitate. Odata insarcinat pe directulu ministerialu cu o afacere fórte estenitóre, si inca ii demanda ca: in decursu de patru dile se ii faca isprava. Darii, caci asia se cheama directorulu, o sfeclise. Di si nópte lucra in ruptulu capului, fara sè-se misce dela pulpitul de scrisu; de mânca cu peana in mana si inca a troia di se grabi cu isprav'a la cabinetulu imperatului. Din întâmplare nu afla pe Napoleonu; dar puse hârtile po masa, se asiedia pe canapea; hotiulu de somnu inse ii fura mintea si cheii si elu dormia dusu. Imperatulu vine, cetesce isprava; dar Darii totu mai durmi dusu; pana ce Napoleonu misca nisce scaune. Spariatu sari oblu in picitóre si balbanindu, voi'a sè-si céra scuse. Napoleonu inse ii respunse: Se lasamu ast'a, parezu inse ca DTa dormindu ai visatu, si de siguru ai visatu ca ai fi ministru. De cumva nu esci obositu peste mesura inaintézati rugarea. In diu'a urmatóre se cetea in „Monituer“ ca grofulu Darii a ajunsu ministru.

† **Necrologu.** Statulu invetiatorescu ér a suferitu o perdere iasemnata prin trecerea din viatia a uau'i'a dintre cei mai zielosi factori ai sei. **Vasiliu Neiculescu**, eminentulu invetiatoriu din Capolnasiu, dupa unu morbu scurtu-plinu de suferintie, si-a datu nobilulu seu sufletu in manile creatoriului in 8. l. c. la 9 óre a. m., in etatea cea mai puternica de 33 ani, 11. a servitiului seu de invetiatoriu si 7. a fericitei sale casetorii. Actulu inmormentarei s'a efeptuitu in 9. l. c. de 7 preoti si 12. invetiatori. — Ca unu fulgeru strabatù trist'a veste printre invetiatorii din partile Muresiului, cari se adau toti la conferintia invetiatoresca in Lipov'a, si cari nu întârdiara a grabi spre a face cele din urma onoruri iubitului, blandului si de toti stimatului loru colegu. Cuventarea funebrala a rostit'o parintele Manasie Neiculescu din Tocu, care in adeveru a storsu lacrime si de la cei mai impetriti presentu la actulu inmormentarei. Pe fericitul in Domnulu lu-deplânge neconsolabil'a sa socie, parinti, socrii, frati, sarori, numerósele némuri, colegi si cunoscuti, precum si comun'a alu careia invetiatoriu a fostu. Dumnedieu se 'lu-odihnéscá si cu dreptu se 'lu numere!
G.

CONCURSE.

Pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoresci din **V. Schodolu**, in tractulu Vascului se escrie concursu cu terminu pana in **30 Septemvre st. v. a. c.**

Salariulu este urmatoriulu. a) 140 fl. in bani b) câte unu oborocu, 6 litre, de bucate dela casa, nrulu caseloru 140 c) 8 stangeni de lemne d) dela fiacare casa câte unu fuioru si o itia de pasula si cuartiru in natura si gradina.

Competentii au se-si trimita recursurile loru ajustate conform stat. organicu pana la terminulu de sus la subscrisilu protopopu.

Beinsiu 8/21. Sept. 1886.

In contielegere cu comt. par din V. Dohodulu.

Vasiliu Pap, m. p.
inspect. scolaru.

Pentru deplinirea parochiei devenite vacanta din comun'a **Fiscutu**, in protopresviteratulu Lipovei, (cottulu Timisiului), se escrie concursu cu terminu pana la **12. Octomvre**, cal. v. a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acésta parochie suntu:

a) Un'a sesiune de pamentu aratoriu, constatatória din 30 jugere

b) birulu preotiescu. 50 de chible de grâu.

c) o gradina intravilana de 600.

d) stolele usuate, circa 100 fl. v. a.

cari venite computeate in bani dupa calcululu mediu alu celoru 5 ani din urma dau sum'a de 500 fl. v. a.

Recurentii au a-si substerne recoursele loru instruate conform statutului organicu si Regulamentului pentru indeplinirea parochieloru si adresate Comitetalui parochialu subscrisilui protopresviteru in Lipov'a, paaa la terminulu indicatu si a-se presentá in vre-o Dumineca seu serbatóre in sant'a biserica din Fiscutu, spre a-si aretá desteritatea in cantári si rituale, precum si in oratori'a bisericesca.

Fiscutu, 10. Septemvre 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. prott.

—□—

Pentru deplinirea postului de capelanu temporalu, sistemisatu prin decisulu venerabilului consistoriu, emanatu sub Nrulu 503/B. din anulu curentu pre langa parochi'a de clas'a a trei'a din comun'a **Belotintiu**, se escrie concursu cu terminulu de alegere pre 19/31 Octomvre a. c. cand se va tiené si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt jumetate din tóte beneficiile parochiei, si anume: 1) 16 jugere de pamentu, parte aratoriu, parte fénatiu; 2) birulu preotiescu, dela 123 numere de case, câte un'a mesura cucuruzu despoiatu; si 3) jumetate din venitele stolarie usuate,

Doritorii de a ocupá acestu postu se aviséza a-si tramite recoursele, instruate conform dispusetiuniloru statutului organicu si regulamentului pentru parochii, si adresate comitetului parochialu din Belotintiu subscrisilui protopresviteru in Lipov'a, si totu de odata a-se presentá in vre-o Dumineca, seu serbatóre in sant'a biserica din Belotintiu, spre a-si aretá desteritatea in cantu si rituale, precum si in oratori'a bisericesca.

Belotintiu, in 7. Septemvre 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. prott.

—□—

In urm'a decisului Venerabilului Consistoriu aradanu dto 30 Iuliu a. c. Nr. 1647 B. se escrie nou concursu pe parochi'a din Chisi-Orosinu imbinata cu postulu invetiatorescu, spre a-se depliní in modu definitivu. — Emolumintele anuale sunt:

1) Dela comun'a bisericesca: 50 meti grau curatu; 30 fl. v. a. salariu; unu jugeru pamentu intravilanu de prim'a classa langa cas'a parochiala; paie câte trebuiescu pentru scóla si localitatea preotului docinte; stol'a indatinata dela 40 numere de casa, cuartiru liberu cu 2 incaperi, cuina, grajdu si camera, tóte in stare buna: gradina de legumi de 100 cu pomi si vitie de viie.

2) Dela dominiulu din Chisi-Orosinu 40 fl. v. a. donatiune anuala cu prospecte a-se capetá si 2 jugere pamentu aratoriu.

3) Subventiune dela Venerabilulu Consistoriu din fondulu scolaru 120 fl. v. a. — cari tóte la olalta facu beneficiulu de 500 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se-si trimita recoursele instruite cu documentele recerute si adressate comitetului parochialu subscrisilui vicariu protopopescu in Nagy-Torák, per Nagy Beeskerek pana in 30 de dile dela prim'a publicare al acestui concursu. Alegerea se va tiené in Duminec'a urmanda dupa espirarea celoru 30 de dile. Chisi-Orosinu, la 3/15. Septemvre 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PAULU TEMPEA**, m. p. vicariu protopopescu.

Pentru distribuirea, a unui eventualu doue stipendii de câte 200 fl., din fundatiunea „Elena Ghiba Birt'a," se escrie concursu pana 6 18 Octomvre a. c.

In sensulu testamentului, la aceste stipendii, au dreptulu a recurge numai tineri cari studiaza cu succesu bunu la vre-o scóla publica, si sunt de religiunea gr. or. si de nationalitate romana séu gréca, din comitatele: Arad, Bihor, Bichisiu si Cianad, si ai caroru parinti n'ar fi in stare a-i sustiené la studii.

Rudeniile fericitei fundátore vor avea preferintia.

Recurentii au a-si inaintá subscrisului, petititiuniloru, provetiute cu recerutele dovedii, pana la terminulu mai sus aretatu.

Aradu, 6/18 Septemvre 1886.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.
cá pres. comitetului fundationalu.

—□—

Pentru indeplinirea statiunilor vacante invetiatoresci din inspect. Risculitiei, protop. Halmagiului comitat. Huniadórei, — se escrie concursu si anume:

I. Pentru statiunea invetiatoresca din **Ciungani**, cu carea sunt impreunate urmatóarele emoluminte anuali si anume: a) Bani gat'a 160 fl. b) 5 orgii lemne lungi, c) cuartiru liberu si gradina de legumi; terminulu alegerei pe 26 Septemvre st. v. a. c.

II. Pentru statiunea invetiatoresca din **Prevaleni**, cu carea sunt impreunate urmatóarele emoluminte anuali si anume a) bani gat'a 120 fl. b) 5 orgii de lemne lungi, c) cuartiru liberu si gradina de legumi, — terminulu de alegere pe 26 Septemvre st. v. a. c.

III. Pentru statiunea invetiatoresca din **Dobrotiu**, cu carea sunt impreunate urmatóarele emoluminte anuali si anume: a) bani gat'a 200 fl. v. a. b) 5 orgii de lemne lungi c) cuartiru si gradina, terminulu de alegere pe 28 Septemvre st. v. a. c.

Doritorii de a ocupá vre un'a din aceste statiuni sunt avisati recursele provetiute cu tóte documintele prescise in stat. org., a le adresá comiteteloru parochiale respective, si a le trimite subscrisului inspectoru scolaru cercualu celu multu pana la 25 Septemvre st. v. a. in Risculiti'a p. u. Bai'a de Crisiu (Köröshánya).

Risculiti'a la 3/15 Septemvre 1886.

Ioan Miclutia, m. p.
inspect. scol. cerc.

—□—

Se deschide concursu pe statiunea invetiatoresca din **Leocusesci**, terminulu de alegere in 21 Septemvre st. v. c.

Dotatiunea este 186 fl. in bani, 12 meti grau. computati a 42 fl., 24 de meti cucuruza a 72 fl. suma 300 fl. 10 fl. conferintia, 5 fl. scripturistica, 24 meti lemne din care se va incaldi si scóla; Gradina de legumi de 800□ in comuna si 800□ afara de comuna.

Doritori de a cuprinde acésta statiune sunt avisati, a-si tramite recursele in doue exemplare pana in preséra alegeri avendu a-se infatiosá in vre-o dumineca séu serbatóre in biseric'a de aici, suscristului per Lugos p. u. Balintiu in Leocusesci.

Conducatorii de chor vor fi preferiti.

Leocusesciu in 29 Augustu 1886.

In contielegere cu comit. paroch.

Adam Ross'a,
inspect. scol.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. din comun'a Ho-

disiu, inspectoratu Silindiei, cot. Aradului cu terminu de alegere pe 14/26. Septemvre.

Emoluminte: 1) In bani gat'a 120 fl. 2) $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu parte aratoriu, parte fenatiu, 3) 10 sinice bucate, 4) 10 orgii de lemne, 5) 6 fl. pentru scripturistica, 6) pentru curatitulu scólef 6 fl. 7) pentru conferintie 10 fl. 8) cuartiru liberu si gradina de legume.

Competentii vor produce atestatu 1) Ca sunt romani de rel. gr. or. 2) Atestatu de calificatiune invetiatoresca, 3) Testimoniu de limb'a magiara. Competentii sunt avisati a a-se presentá in vre-o dumineca ori serbatóre in sant'a biseric'a din Hodisiu, pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele astfelu instruate, au a-se substerne Mult On. Domnu Acsentiu Chirila inspectoru in Silindi'a p. u. Taucz:

Hodisiu, 24. Augustu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: ACSENTIE CHIRILA, m. p. inspect. scolaru.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. din comun'a **Camn'a**, inspect. Silindiei, cot. Aradului cu terminu de alegere pe 14/26 Septemvre 1886.

Emolumintele: 1) In bani gat'a 84 fl. 2) 12 jugere pamentu parte aratoriu, parte fenatiu, 3) 11 sinice bucate, 4) 10 orgii de lemne, 5) 10 fl. pentru scripturistica, 6) pentru curatitulu scólei 6 fl. 7) pentru conferintie 10 fl. 8) cuartiru liberu si gradina de legume.

Competentii vor produce atestatu: 1) Ca sunt romani de rel. gr. or. 2) Atestatu de conduita. 3) Testimoniu de calificatiune invetiatoresca. 4) Testimoniu de limb'a magiara. Competentii sunt avisati a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in sant'a biseric'a din Camn'a pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele astfelu instruate, au a-se substerne M. On. Dnu Acsentie Chiril'a, insp. in Silindi'a p. u. Taucz.

Camn'a la 24 Augustu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: ACSENTIE CHIRILA, m. p. inspect. scolaru.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la clas'a I. dela scól'a gr. or. conf. din **Belintiu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 5/17 Octomvre an. curentu.

Emolumintele in bani gat'a 300 fl. v. a.; câte 40 cr. dela inmormentari cand i-este rendulu a fi chiamatu; pentru scripturistica si conferintia 10 fl.; in naturalie: $1\frac{1}{2}$ jugeru de pamentu aratoriu, 32 meti lemne din cari se incaldiesce si scól'a, locuintia libera cu $\frac{1}{2}$ jugeru gradina.

Recursele ajustate conform presciseloru statutului organicu si alu art. XVIII. §. 6 1879, sunt a se tramite parintelui protop. Georgiu Creciunescu cá insp. de scóle in Belintiu, p. u. Kiszetó; avend recurentii in vre-o Duminecá ori serbatóre a se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.— Cei versati in music'a vocala, incát se póta direge si conduce corulu vocalu din locu, vor fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot. si insp. scol.

—□—